

ARNHEMSCHE COURANT.

De prijs dener Courant, die geregeld vijfmaal
weeke wordt uitgegeven, en wel op Dinsdag,
Woensdag, Donderdag, Vrijdag en Zaterdag, is
f 5 in de drie maanden.

DINGSDAG 17 FEBRUARI.

De prijs der Advertentien van den tot vijf
regels, f 1.00, en voor elke regel daarboven 20
centen, behalve 3 centen voor elke
plaatsing.

De Arnheemsche Courant in 1843 en
in 1846.

Onder dit opschrift, op dien eelden toon
en met die sijn beschaving, welke het
publiek van de ministeriele drukpers ge-
woon is, hebben de staatslieden, met de
redactie van het onafhankelijke *Journal de la Haye* belast, in het nummer van
verleden vrijdag een artikel tegen ons
geplaatst, waarmede zij vooral, naar
hun zeggen, ten doel hebben »de kwade
»trouw te doen uitkomen, welke ons bij
»het hartstogtelijk en onafgebroken af-
»keuren van alle handelingen des bestuurs
»leidt.» Het artikel moet, namelijk, strek-
ken, om uit onze eigene woorden, in
1843 gezegd, te bewijzen, dat de heer
VAN HALL niet strijdig gehandeld heeft met
de tariefwet, door zijn ontwerp van wet
tot het nemen van represailles tegen Bel-
gië, eerst op den zesden februari ll. aan
de Tweede Kamer aan te bieden, waar-
door, in onze oogen, het besluit van
5 januari vervallen en de Belgen bevoegd
zijn om alle betaling, volgens dat besluit,
te weigeren, of zelfs, wat zij, ten gevolge
daarvan, na 4 februari betaald hebben,
terug te vorderen.

Het *Journal de la Haye* beriep zich op
ons nummer van 25 november 1843, no.
254. Daaruit zou ieder onze inconsequen-
tie, onze kwade trouw zien. Wij waren
bij het lezen van het *Journal* zelven be-
nieuwd — want wij kenden ons genoegzaam
vrij van wispelturigheid, om niet zeer be-
vreesd te zijn — wat wij dan toch wel in
dat nummer geschreven mogten hebben,
dat ons nu zoo zeer zou compromitte-
ren. En wat vonden wij nu? Het *Jour-
nal* laat het aan het oordeel en de loyau-
teit zijner lezers over, den naam aan ons
gedrag te geven, welchen dit verdient.
Wij willen het die lezers gemakkelijker
maken dan het *Journal* zelf gedaan heeft
zullen daarom de gansche plaats uit
dat nummer hier laten volgen, op welke
het *Journal* schijnt te doelen, doch welke
het niet overnam. Na de lezing laten wij
het oordeel en de loyautéit der le-
zers over, te beslissen, waarom het
Journal de la Haye dit niet deed.

»Tot welke ongelukkige middelen —
zoo schreven wij in 1843 — »men zijne
»toevlugt nemen moet, wanneer men als
»advokaat eener slechte zaak optreedt,
»blijkt, wanneer het *Nieuwsblad* aan de

Arnheemsche Courant verwijt, bewijzen
van dispensatie aangerood te hebben,
niet gedurende de zitting verleend, maar
gedurende dat de zitting van de Staten-
»Generaal was opgeheven.» Wij dach-
»ten, dat de zitting der Staten-Generaal
»duurde van de openingsrede tot de rede
»van sluiting. Het *Nieuwsblad* heeft daar-
»op eene andere lezing en spreekt van
»eenen tijd, gedurende welchen de zitting
»nis opgeheven en gedurende welchen de
»koning alléén dispensatiën zoude kunnen
»verleenen. Wij weten niet wat die op-
»gehevene zitting beduidt. Bedoelt het
»daarmede de vergadering? — het moest
»begrijpen, dat de woorden geenszins sy-
»noniem zijn. De vergadering wordt tel-
»ken reize, als zij plaats heeft, na ver-
»loop van weinige uren opgeheven. Zou-
»den wij dus moeten bewijzen, dat die
»besluiten niet genomen waren, terwijl
»de leden der Kamer aan tafel of naar
»bed waren, maar terwijl zij in de ver-
»gaderingstijd bijeen waren? Tot zoo iets
»vervalt men, wanneer men onhoudbare
»stellingen verpligt is te verdedigen. Van
»de opening der zitting tot hare sluiting
»kunnen geens dispensatiën anders dan
»door de wetgevende magt verleend wor-
»den.»

Wij betoogden dus in 1843, dat de
grondwet, in artikel 67, aan den koning
het regt toekennende, om, in spoedver-
eischende gevallen, op bepaalde verzoeken
van bijzondere personen dispensatiën
te verleenen, »wanneer de Staten-Generaal
niet vergaderd zijn,» met deze laatste
woorden bedoelde van de sluiting der eene
zitting tot de opening der andere. Ge-
durende de zitting der Staten-Generaal
kan de koning dit zonder deze niet doen.
De grondwet bedoelde hier door het ver-
gaderd zijn niet de enkele uren, in welke
ke Kamer bijeen was, maar den ganschen
tijd, welke tusschen het openen en slui-
ten der zitting verloopt.

Wat hebben wij nu in 1846 gezegd? Dat
het besluit van 5 januari ll. vervallen is,
daar niet, ter voldoening, aan de bepaling
van artikel 2 der tarief-wet, een ontwerp
van wet deswege binnen dertig dagen na
zijne dagteekening aan de Kamer is aan-
geboden. Wij hebben gezegd, dat zulk
eene aanbieding niet plaats kon hebben,
ten zij de Kamer bijeenware, eene zit-
ting hield, in welke zij het aangeboden
ontwerp aan hare afdelingen verzond.

Het *Journal de la Haye* had gezegd, dat
de dagteekening der koninklijke boodschap
voor aanbieding moest gehouden worden.
Maar die dagteekening bewijst niets, dan dat
de koning toen dien brief onderteekende.
Om het wets-ontwerp te kunnen aanbieden,
wordt het bijeenzijn der Kamer ge-
vorderd. Dit heeft niet binnen de dertig
dagen plaats gehad. Vergaderd was
de Kamer, in zoo verre, als de zitting
wel geopend, maar niet gesloten was,
alles wat dus aan haar, ingeval zij ver-
gaderd is, opgedragen wordt, kan zij
verrichten, maar daartoe moet zij ook bij-
eenzijn: want zoolang als zij dit niet is,
kan haar niets aangeboden worden. De
minister had moeten zorgen, dat vóór
of uiterlijk op den 4ten februari het wets-
ontwerp in eene bijeenkomst der Kamer
aan deze aangeboden ware.

Welke strijd is er nu tusschen onze
woorden van 1843 en van 1846? De ge-
vallen en de vragen, welke zich daarbij
opdeden, hebben zoo weinig overeen-
komst, dat er gansch wat stoutheid toe
behoort om hier strijd te ontdekken. Wij
voor ons houden en onze woorden van
1843 en die van 1846 voor waarheid.
Wij laten het aan het oordeel en de
loyautéit der lezers over, aan de handel-
wijze van het *Journal de la Haye* in de-
ze den naam te geven, dien zij verdient.
Het ministeriele blad heeft, in zijnen
ijver om de handelingen van den heer
VAN HALL te verdedigen, vergeten, dat hij,
die te veel bewijst, niets bewijst. Want
zoo de dagteekening der koninklijke bood-
schap voor aanbieding moet gelden, is
het geheel onverschillig, of de Kamer in
februari bijeenkomt of later: tot septem-
ber zou men hare bijeenkomst dan kunnen
afstellen, mits men maar zorgde de ko-
ninklijke boodschap te dagteekenen bin-
nen de dertig dagen na het koninklijk
besluit. Zou er aldus aan artikel 2 der
tariefwet voldaan zijn? Wij laten de be-
antwoording dier vraag gerust aan het
oordeel en de loyautéit van het publiek
over.

Witlendische berichten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 12 febr. De ontbinding der Tweede Ba-
densche Kamer baart in het land groot opzien. Men
zal onmiddellijk tot andere verkiezingen overgaan. Het
Mannheimer Journal, sprekende over de geruchten,
welke tot dit besluit geleid hebben, en het doel dat

...daarmede voorheeft, zegt het volgende: De oorzaak van de ontbinding der Kamer was de meerderheid, welke de partij van vooruitgang in dezelve bezat; het doel der ontbinding is, deze partij, zoo mogelijk, te vernietigen. De regering hield de bezwaren der meerderheid over censuur en politie voor ongegrond; zij had alzoogeen andere keus, maar was genoodzaakt de Kamer te ontbinden, daar zij zich zelve niet wilde ontbinden. Wij ontveinzen het niet, wij verheugen ons in dezen stap. De nieuwe verkiezingen mogen uitvallen zoo als zij willen, — deze gewichtige maatregel brengt ons eenen stap nader tot ons doel; en dat is het, wat wij vooral wenschen. De kwestie, waarom het bij de verkiezingen van afgevaardigden te doen is, is niet meer alleen eene staatkundige, — zij is ook kerkelijk, van algemeen maatschappelijk belang. Men weet thans duidelijk en bepaald wat men wil, en de grenslijn tusschen de personen is nu scherper geteekend, dan zulks ooit te voren het geval was. Van den eenen kant staan als voorvechters in de Kamer *Regenauer, Junghans, Prefart, Schaaf en Platz*, van den anderen *von Itstein, Matthy, Bassermann, Welcker en Hecker*. Wij weten allen wat ieder hunner wil, wat wij van den een en wat wij van den anderen te verwachten hebben.

PRUISSEN.

Berlijn, 31 febr. Bij een, dezer dagen door de wetsverzameling openbaar gemaakt besluit des konings, van 23 december jl., wordt bepaald, dat die Pruisische onderdanen, welke zich buiten 's lands tot priesters hebben doen wijden, van alle aanstelling in het vaderland zullen verstoken blijven.

Men wil thans als zeker weten, dat de kabinetsorder, waarbij de heer *von Bodelschwingh* bepaald tot minister van binnenlandsche zaken wordt benoemd, reeds door den koning is ondertekend.

ENGELAND.

Londen, 32 febr. In de zitting van het Hoogerhuis van heden heeft de markies van *Clanricarde* de aandacht der regering en der Kamer gevestigd op den toestand van Ierland. Hij beschuldigde de regering van eene strafbare nalatigheid in het bestuur der zaken van dat land. De vergripen in hetzelfde, zoowel tegen personen als eigendommen, zegt spreker, vermeerderen op eene schrikbarende wijze. In een groot gedeelte van Ierland ontstaan die misdaden door eene uitgebreide organisatie, terwijl de pogingen der welgezinden en zelfs die van de overheden ontoereikende zijn om dezelve te beteugelen of te voorkomen, uithoofde van de weinige ondersteuning, welke de regering hun verleent. De regering moest aan zulk eenen staat van zaken een einde maken. Maar, niettegenstaande het Parlement reeds over de drie weken vergaderd is, was nog geen maatregel tot bereiking van dat doel toegezegd.

De graaf van *St. Germain's* antwoordde, dat het gouvernement voornemens is op aanschijnenden maandag een wetsontwerp aan te bieden tot voorziening in de behoeften, waarvan de edele lord gesproken heeft.

Ten gevolge der onjusten, welke te Inverness bij het uitvoeren van aardappelen hebben plaats gehad, is deze stad in staat van beleg verklaard.

FRANKRIJK.

Parijs, 32 febr. De tijding der omwenteling in Mexico heeft hier geenen onaangename indruk gemaakt; men hoop, dat zij gelegenheid geven zal om de oneenigheden, die tusschen dat gemeenebest en den vertegenwoordiger van Frankrijk bij hetzelfde gerezen waren, te vereffenen.

Men wil, dat ten gevolge der discussie, welke tijdens de beraadslagingen over het eiland Madagascar heeft plaats gehad, het ministerie van eene eigenlijke expeditie tegen dat eiland afziet en zich vergenoegen zal, vijf oorlogsvaartuigen naar het eiland Bourbon te zenden, om de stad Tamatava, den zetel der koningin, te bombarderen.

Volgens een ander gerucht, moet de regering besloten hebben, om voortaan van de prelaten, welke zij tot bisschoppen benoemt, de verzekering bij eede te vorderen, dat zij zich met het beruchte geschil tegen de universiteit niet bemoeijen zullen.

Behalve de moeilijkheden, welke de oorlog, het klimaat en andere belemmeringen van dien aard in Algerië te weeg brengen, schijnt men er laatstelijk eene uitgestrekte ontrouw en wangedrag in het bestuur der geldmiddelen ontdekt te hebben. Een brief

van den 30sten januari uit Algiers behelst daaromtrent de volgende bijzonderheden. »De laakbare lichtzinnigheid in de keus der naar Algerië bestemde ambtenaren draagt hare vruchten. Langentijd zijn de klagten der bestuurden zonder gevolg gebleven, maar indelijk werden zij zoo dringend en vonden insomminge tolken der openbare meening zulk een krachtigen weergalm, dat men er wel, willens of onwillens, regt aan heeft moeten doen. Veertien ambtenaren, onder welke er zich vier of vijf van hoogen rang bevinden, zijn voor commissiën van onderzoek gevoerd, die hun gedrag beoordeelen moeten; een hunner is reeds afgezet en vier hunner zijn naar de regtbanken verzonden. De hun ten laaste gelegde daadzaken zijn zware mislagen in hun bestuur, ontrouw in hetzelfde, knevelarij en verspilling van 's lands gelden; oordeel hieruit, in welk eene wanorde wij gedompeld zijn. Een der beschuldigten heeft bekenissen van het uiterste gewigt gedaan; zij strekken tot niets minder, dan om eenen der hoofdadministrateurs in de zaak te betrekken; hij zou geederen, aan de staat behoorende, tot eigen gebruik gebezigd hebben. Ik weet stellig, dat er om voorschriften uit Parijs gevraagd is, ten einde te weten hoe in dezen gehandeld moet worden.

Parijs, 33 febr. De Kamer der Pairs heeft gisteren het wetsontwerp oopens de boekjes der werklieden aangenomen met eene meerderheid van 94 tegen 31 stemmen.

In de zitting van denzelfden dag en die van heden heeft de Kamer der Afgevaardigden de algemeene discussie over het ontwerp, betrekkelijk de voltooiing der verschillende kanalen voortgezet.

De commissie voor het budget heeft mededeeling ontvangen van den minister van buitenlandsche zaken, ter ondersteuning van zijn voorstel, tot benoeming van een consul op de Sandwich-eilanden, heeft de 25,000 franken, tot dat einde gevraagd, toegestaan en zich vervolgens bezig gehouden met dat van het openbaar onderwijs.

De commissie, belast met het onderzoek van het wetsontwerp voor het crediet van een millioen, tot aanvulling der geheime uitgaven, als ook die van het wetsontwerp voor het crediet van 500,000 franken voor de instellingen van weldadigheid, hebben hare presidenten en secretarissen benoemd.

De koning heeft aan den heer *Guizot* zijn portret, ten voeten uit geschilderd door *Winterhalter*, ten geschenke gegeven. H. M. de koningin laat op dit oogenblik haar portret vervaardigen, hetwelk H. D. insgelijks aan den minister van buitenlandsche zaken beloofd heeft. Tot nu toe is een dusdanig blijk van toegenegenheid slechts door de koningin aan de leden harer familie gegeven.

Men verhaalt hier de volgende omstandigheden omtrent de zaak van den abt *Contrafatto*. Verleden jaar werd een priester hij eene zielogende vrouw geroepen. »Mijnheer,» zeide zij, »ik wil juist niet biechten, maar ik heb u laten komen, om mij van een gewigt te ontheffen, welks last mij ten grave sleept. Ik ben de moeder van het kind, op hetwelk de abt *Contrafatto*, zoo als de beschuldiging luidde, geweld had willen gebruiken. De beschuldiging is valsch; dit alleen heb ik u willen bekend maken. De priester deed vele pogingen om van deze vrouw de herstelling van eene zoo groote onbillijkheid voor God of voor de menschen te verkrijgen; doch zij weigerde. »Gij zult ten minste,» zeide de priester, »het geregt laten roepen en eene volledige verklaring aan hetzelfde doen; ik van mijne zijde kan niets doen, voor de herstelling van een man, wiens geluk hij veroorzaakt heeft.» Vrachtelooz waren de woorden des priesters en weinige ouden daarna stierf deze ongelukkige.

BELGIË.

Brussel, 33 febr. Wij hebben, zegt het *Journal de Bruxelles*, eenige dagen geleden, de ontzetting verhaald van 97 Poolische priesters uit Sibirië, en daarbij gevoegd, dat een dier priesters, te Brussel aangekomen was. Onze pligt gebiedt ons heden te zeggen, dat deze laatste een bedrieger is die op eene onwaardige wijs de goede trouw der brave lieden misbruikt heeft. Er was zoo veel te minder reden, om zijn verhaal in twiifel te trekken, daar hij voorzien was van papieren, die in de beste orde waren; men kan zich hiervan te Brussel verzekeren, zij bevinden zich in handen van een man van eer, die zelf door den schelm bedrogen is gewor-

den. Het schijnt, dat die ellendeling den wangedrag gesuspendeerd priester is, die zich in de dwaling van *Ronge* gewikkeld had. Hij is naar België gekomen, om de weefarigheid te exploiteren, welke het lot der slagoffers van de vervolging in Rusland allerwege verwekt, en tracht thans ook in Frankrijk daarmede zijn voordeel te doen.

Het is niet in België alleen, dat die meenedige zijn bedrog gepleegd heeft. Vele bisschoppen in Duitschland zijn door hem bedrogen, en hebben de welwillendheid zoo ver gedreven, van hem aanbevelingsbrieven te geven. De papieren, waarvan die ongelukkige voorzien was, zijn volkomen authentiek; bezegeld met het zegel van den bisschop van *Podlachy*, wien hij hetzelfde heimelijk moet ontroofd hebben. Zelden heeft een bedrieger meer behendigheid aan den dag gelegd, om de goede trouw van eerlijke lieden te verrassen. Wat zijn verhaal betreft, wie zou er geen geloof aan gehecht hebben, na de lezing van het relaas der folteringen, de nonnen van den *H. Basilius* aangedaan, waarvan hetzelfde slechts eene kleurloze en heiligschijnige navolging was?

Brussel, 34 febr. Het voor ons zodanig landgesteldheid allergewichtigste van alle voor te stellen wetsontwerpen, dat van het openbaar onderwijs, het groote strijdblok voor den minister, die de liberaal-gezinden wenscht te vriend te houden zonder zich bij de kerkelijk-gezinden gehaat te maken, is sedert ruim acht dagen door den heer *van de Weijer* aan elk zijner ambtgenooten bij afschriften omgedeeft, en reeds zijn de gezamenlijke ministers daarover meermalen, onder anderen jongstleden woensdag, des voormiddags en des avonds, tot middernacht, vergaderd geweest, zonder alsnog tot de wenschen eenstemmigheid te komen. Eergisteren begon zelfs het gerucht veld te winnen, dat de minister van de *Weijer*, te vergeefs beproefd hebbende om de beginselen te handhaven, aan welke hij zich in de Kamer der Representanten bij voortdurend gehecht verklaard had, genoopt was geworden om zijne afzetting aan te bieden. Naar de wijze hoe het, meer kerkelijk dan liberaal-gezinde ministerieele dagblad, *L'Emancipation*, zich over die beraadslagingen uitlaat, schijnt men van weerszijde nog te trachten met loven en bieden tot eene schikking te komen.

hier heeft van Rome berigt ontvangen, dat aldaar op 23 januari jl. door pater *Vico*, directeur van het observatorium van het roomsch collegie, een nieuwe comete ontdekt is in de nabijheid van de ster 98 van *Bridan*.

De handels-sociëit heeft het getal der voor haar luisterrijk bal van den 19den dezer ten voordele der armen af te geven toegankelijkjes op drie duizend bepaald. De ontvangst zal bij derde gedeelten verdeeld worden tusschen het gasthuis der *Orselenen* dat van *St. Gertrude*, en de stedelijke commissie van weldadigheid.

Binnenlandsche berichten.

Amsterdam, 34 febr. Door Z. M. is, ten voorzake der heeren *Sarphati, D. Pas, N. Wafelbaanker, F. Mastenbroek* en *J. J. Swartlouw*, hier: *C. M. van Dyk*, te Utrecht; *T. De Vries*, te Groningen; *P. J. Haasman*, te Rotterdam; *P. J. Kopp*, te Breda, en *J. M. Meijer*, te Dordrecht, als oprichters en hoofdbestuurders der Nederlandsche maatschappij ter bereijding van eenen pharmacie, gevestigd te deze stede, — voornoemde maatschappij, overeenkomstig de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek, erkend.

Amsterdam, 35 febr. Wij vernemen, dat Z. M. den heer *M. J. A. G. baron de Vos van Steenwijk tot den Ravichorst*, lid der ridderschapp van de provinciale staten van Brabant, benoemd heeft tot gouverneur der provincie; — terwijl tot dienzelfde waardigheid in het hertogdom Limburg door den koning is benoemd de heer jonkheer *Mr. E. J. P. van Meerveldt* procureur-generaal bij het Hof der adel, geregtshof van Noord-Brabant.

Naar men vernemen is dezer dagen door Z. M. de definitieve concessie verleend tot den Zeeuwisch-Limburgschen spoorweg.

's Gravenhage, 34 febr. H. K. H. mevrouw de prinses van Oranje is sedert eenige maanden ongesteld, ten gevolge waarvan hoogsiddeelste hare appartementen niet verlaat. — H. K. H. mevrouw de prinses *Alant* van Pruis-

sen zal nog tot in het begin der maand mei te Gravenhage vertoeven. H. K. H. zou, naar men verneemt, voornemens zijn, haren verjaardag, op den 9den dier maand invallende, op hare landgoederen te Camenz te viaren. De onlangs henoemde kamerheer van H. K. H., graaf von Goltz, is sedert eenige dagen in de residentie aangekomen, en heeft zijne opgemaakte functiën aanvaard; terwijl de baron von Pfeil, eerste kamerheer van H. K. H., en de heer Göning, hoogstedelike geheime raadsraad, naar Berlijn zijn vertrokken.

Heden overleed alhier Z. E. de minister van staet, *Gornelis Felix van Maanen*. Hij was den 9den september 1769 te dezer stede geboren; werd in 1793, na een vijfjarig bezoek van Leidens hoo-geschool, in de regten gepromoveerd en verdedigde te dier gelegenheid eene dissertatie *de ignorantiae et erroris natura, praecipue in contractibus et delictis*, die veel bijval vond. Hij vestigde zich als advokaat in zijne vaderstad, alwaar hij eestling tot secretaris der stad werd aangesteld. Hij ging vervolgens in de staatsdienst over, en werd eerst advokaat-fiscaal, daarna procureur-generaal van Holland, Zeeland en West-Visland. Laatstgemelde betrekking behield de heer van Maanen bij de stichting van het koninkrijk Holland, terwijl koning Lodewijk hem eerst nog tot staatsraad verbief en daarna tot minister van justitie en politie.

Er ontstond schiet tusschen genoemden vorst en den heer van Maanen een misverstand, zoo men wil, omdat laatstgemelde volstandig weigerde de geheime politie in te voeren. Het had 's minister verwijdering ten gevolge. Na de inlijving van Nederland in het keizerrijk wendde de heer van Maanen tot eersten president van het koninkrijk ter stede benoemd en kwetste zich met eenen ongemakken uitslag van zijne gewijzigde houding. Bij de herstelling van de monarchie hield hij het huis van Oranje, en slaagde hij van den koninkrijken vorst al spoedig voorloopig het ministerie van justitie terug, dat hij vroeger had bekleed. In die hoedanigheid voorde van Maanen, bij de eerste bijeenkomst der notabelen te Amsterdam (1814), welke over het ontwerp der grondwet hadden te beslissen, het woord, en hield bij die gelegenheid zijne bekende, kernvolle rede:

Hij was voorts in de commissie tot herziening van de grondwet, en werd tevens in de vereeniging met de Bataafse Staten, en in de posttenen van minister van justitie opgedragen, welke hij, op eene korte tusschenpozing van 1830 na, tot in 1842 heeft behouden, te midden van velerlijer strijd. Het ligt niet in het doel van een voorloopig levensbericht eenen man te beoordeelen, die zulk eene gewichtige en langdurige loopbaan in zijn vaderland vervuld heeft; hij behoort tot de geschiedenis. Welk oordeel echter tijdgenoot of nakomelingschap over van Maanen's bewinds- en staatsleven velle; — zijn karakter als mensch, zijne talenten, waaronder zijne mannelijke welsprekendheid, nitbleek, zijn groote ijver en werkzaam geest hebben allen, ook zijne bestrijders, weten te waarderen.

Heden overleed alhier Z. E. de minister van staet, *Gornelis Felix van Maanen*. Hij was den 9den september 1769 te dezer stede geboren; werd in 1793, na een vijfjarig bezoek van Leidens hoo-geschool, in de regten gepromoveerd en verdedigde te dier gelegenheid eene dissertatie *de ignorantiae et erroris natura, praecipue in contractibus et delictis*, die veel bijval vond. Hij vestigde zich als advokaat in zijne vaderstad, alwaar hij eestling tot secretaris der stad werd aangesteld. Hij ging vervolgens in de staatsdienst over, en werd eerst advokaat-fiscaal, daarna procureur-generaal van Holland, Zeeland en West-Visland. Laatstgemelde betrekking behield de heer van Maanen bij de stichting van het koninkrijk Holland, terwijl koning Lodewijk hem eerst nog tot staatsraad verbief en daarna tot minister van justitie en politie.

daan, en het toebrengen van een slag aan een ander persoon, waardoor diens arm gebroken zou zijn. De verdediger, aumbtshalve henoemd, beschouwde de te laste gelegde feiten gedeeltelijk als onbewezen, gedeeltelijk meende hij ze anders, dan door het openbaar ministerie geschied was, te moeten qualificeren, en concludeerde dien overeenkomstig tot eene niet zware correctie straf. Bij 's hofs arrest, van den 6den dezer, is *Ottens* schuldig verklaard aan het tweemaal toebrengen van slagen en stooten aan zijne moeder en aan het veroorzaken van gemelde armbreuk, en deswege veroordeeld tot zeyen jaren tuchthuisstraf en eerloosheid.

Het provinciaal gerechtshof in Zuid-Holland, tweede kamer, heeft, bij arrest van heden, *Gabriël Fröhlich* schuldig verklaard aan de misdaad van *bigamie* (dubbel huwelijk), en denzelve te dier zake veroordeeld tot tepronk-stelling, gedurende een half uur; tot confinement voor den tijd van zeyen jaren en in de kosten. Het hof heeft in het breede onderzocht de beide prejudiciële questien, van wege den beschuldigde geopperd, en dezelve verworpen. Het hof heeft daarbij nitgemaakt, dat het voortdurend bestaan van een huwelijk ook door andere bewijsmiddelen mag worden aangetoond, dan alleen door de acten van den burgerlijken stand; dat artikel 10 der algemeene bepalingen van de wetgeving van het koninkrijk veroordeelt, om buiten 's lands opgemaakte acten ook alle authentieke acten hier te lande aan te nemen; dat de overgelegde schriftelijke en andere bewijsmiddelen geenszins op zich zelve staan, maar eenvoudig strekken tot nader bevestiging van de wettige acten van den burgerlijken stand, die overgelegd zijn; dat er geen grond bestaat, om, uit hoofde van een slechts beweerd burgerlijk geschilpunt, de schorsing van het gezin te bevelen; dat de afkondiging van het te verbreken huwelijk in de plaats der geboorte van den beschuldigde, bij het Fransch Burgerlijk Wetboek niet op straffe van nietigheid is voorgeschreven; dat, al mogten ook die allegatiën ten volle feitelijk bewezen zijn, en die beweringen, waarmede de beschuldigde thans voor het eerst voor den dag gekomen is, niet ten eenemale vervallen zijn, ten gevolge van de jaren lang opgetolde samenwoning en den gevestigden staat van den beschuldigde, dit alles niet wegneemt, dat het huwelijk te Trier in 1823 niet dan daad is voltrokken, en dat de wettigheid daaraan tot hetwelk de beschuldigde geheel vrijwillig heeft medegewerkt, tot des verre niet is betwist, veelmin de nietigheid van hetzelfde gevorderd is; dat het wettig gesloten huwelijk tot hertoe niet heeft opgehouden te bestaan, en dat, in allen gevalle, tot vernietiging van hetzelfde, de uitspraak van den buitenlandschen regter zou worden vereischt; dat alle beweringen van den beschuldigde mitsdien niets afdoen op de waardering van het feit, hem te laste gelegd, dat hij namelijk in 1843 een nieuw huwelijk hier te lande gesloten heeft, tijdens hij nog door den band des huwelijks was vereenigd; dat, zoowel naar het algemeen regt, als naar het bijzonder regt, van kracht in de landen waar hij geboren en gewoond heeft, zijn staat van gehuwd te zijn hem volgde, waarheen hij zich ook begaf; enz. — Men wil weten, dat de veroordeelde van dit arrest zal komen in cassatie.

Z. M. heeft dezer dagen benoemd den heer *mr. L. G. Hora Sicama*, thans adjunct-commissie bij het collegie van raden en generaal-meesteren der munt, tot raadslid bij 's rijks munt, aldaar, in plaats van wijlen den heer *P. A. baron van Heeckeren van Brandsenburg*.

Bij kabinets-missive van den 13den januari jl., heeft Z. M., in overeenstemming met het advies van den Raad van State, beslist, dat de hier te lande handelslede agenten van buiten 's lands gevestigde assurantie-maatschappijen in het regt van patent moeten worden aangeslagen als zaakwaarnemers, volgens tabel XI, naar gelang hunner persoonlijke verdiensten.

Overeenkomstig het nader kenbaar geworden verlangen van Z. Exc. den minister van binnenland-sche zaken, zijn de stedelijke en gemeente besturen onderrigt, dat de vroeger aangevraagde opgave, noemens de bestaande middelen van vervoer, ook moet bevatten eene opgave van alle bestaande heurtsche-pen, veer- en trekschuiten, en mitsdien ook dezulke, waarvan de oprigting, krachtens het koninklijk besluit van den 24sten augustus 1818, (*Staatsblad* no. 33) door de plaatselijke besturen, onder goedkeuring der gedeputeerde staten, is geauthoriseerd. Ter

voorkoming van alle onzekerheid, zijn zij echter onderrigt, dat de overzet-veren in de ten deze bedoelde opgave niet moeten begrepen worden.

Bij eene resolutie van 30 januari jl., heeft Z. Exc. de minister van financiën aan de heeren arrondissementen directeurs der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, tot toelichting op de gegevene voorschriften bij de ten uitvoerlegging van het koninklijk besluit, van 5 januari 1846, houdende voorwaardelijke verhooging van de in- en uitvoer-regten, op sommige artikelen, te kennen gegeven: a, dat steenkolen, steenen en oliezaden, welke worden ingevoerd uit Pruisen of uit Hanover, zonder certificaten van oorsprong kunnen worden toegelaten; dat zulks alleen in de arrondissementen Maastricht en Roermonde met een meer nauwkeurig toezigt op den oorsprong dier goederen zal moeten gepaard gaan, en dat in die arrondissementen, althans in het eerstgenoemde, in geval van twijfel, certificaten van de Pruisische ambtenaren, ook voor die goederen, moeten gevraagd worden; b, dat, in het algemeen, langs alle kantoren, met eenige facilitate kan te werk gegaan worden, wanneer de uitvoer uit Pruisen geschiedt langs een Pruisisch kantoor, dat geen kantoor van doorvoer is, te dien effacte, dat geene bewijzen van oorsprong, afgegeven door Pruisische of Hanoversche tolbeambten, behoeven gevraagd te worden, wanneer de hoeveelheid der aangevoerde goederen zeer gering is en voor de dagelijksche behoeften der grensbewoners bestemd, of wanneer eindelijk de aard der goederen zelve geenen twijfel boogenaamd omtrent derzelve Duitschen oorsprong overlaat; — c, dat, overigens, behoudens het hierboven sub a bepaalde, tot op nader bevel, de orders, bij resolutie van 6 januari 1846, no. 29, gegeven, van kracht blijven, kunnende dien onverminderd voorloopig aan het kantoor Lobith acht gegeven worden op de classificatie der goederen, zoo als die op de oorspronkelijke Rijn-manifesten der afkomende schepen wordt gesteld, wanneer die genoegzaam aanduidt of de goederen in Pruisen in het vrije verkeer, dan wel in de *vrijhavens* geladen zijn, voor zoo ver, namelijk, de heffing van Rijntol in Pruisen daarnaar wordt geregeld, en voor zoo ver die manifesten door Pruisische ambtenaren behoorlijk zijn gevisceerd, hetzij ter inladijgsplaats, hetzij te Emmerik. Dat de goederen, welke op die manifesten, behoorlijk als in het vrije verkeer geladen zijnde, worden opgegeven, als Pruisische goederen, tegen het gewone regt, kunnen worden toegelaten; waarvan de ontvanger te Lobith aantekening zal doen op de generale verklaring of op de volgbrieven; en d, dat, voor zoo veel het bepaalde sub b betreft, de ontvangers zorgvuldig acht zullen geven, of er ook pogingen aangewend worden tot misbruik, en, ingeval zij dit vermoeden, wanneer er, bij voorbeeld, ongewone invoer van goederen plaats vindt, onmiddellijk de bij resolutie van den 6den januari 1846, no. 29, voorgeschreven bewijzen van oorsprong moeten vorderen.

Z. Exc. de minister van financiën heeft, bij resolutie, aan de heeren gouverneurs te kennen gegeven, dat de veenlieden telken jare hunne rekeningen mogen aanquiveren, zonder eenige verhooging, gedurende den loop der maand januari, en dat gevolgelijk alle kwitantien, vóór den 1sten februari afgegeven, op de veenrekeningen van de afgelopen dienst in credit moeten worden gebracht.

Z. Exc. de minister van marine zal op den 24sten dezer doen aanbesteden de levering van 24000 kannen jenever.

Het bestek, waarop de voormelde aanbesteding zal plaats hebben, ligt op de gewone plaatsen ter lezing.

Gravenhage, 15 febr. Z. M. heeft gisteren het volgende besluit genomen:

Gezien artikel I der wet van den 18den december 1845 (*Staatsblad* no. 90), waarbij bepaald is, dat op de daartoe door ons aan te wijzen tijdstippen en wijze, alle vóór het vaststellen der wet van den 28sten september 1816 (*Staatsblad* no. 50) vervaardigde zilveren muntspeciën, daaronder begrepen die welke krachtens artikel 12 en 17 derzelve wet nog in omloop zijn, hetzij in eens, hetzij achtereenvolgens buiten koers zullen worden gesteld, nadat tot derzelve inwisseling gelegenheid zal zijn gegeven, op de voordragt van onzen minister van financiën van den 13den dezer no. III, G. S.,

«Hebben goedgevonden en verstaan:

»Art. 1. Op den 8sten maart eerstkomende, worden buiten koers gesteld de heele en halve ducats of zilveren ridders, de rijkdaalders of stukken van twee gulden vijftig cents met de halven en vierden derzelfde, nadat, van dinsdag den 3den tot zaterdag den 7den derzelfde maand maart ingesloten, gelegenheid tot inwisseling dier oude specien zal zijn gegeven.

Art. 2. Tot de inwisseling zullen gebruikt worden andere in omloop zijnde zilveren muntspecien of muntbiljetten, volgens de voorgemelde wet van den 18den december 1845 (Staatsblad no 90) daargesteld in den door ons bepaalden vorm.

»Art. 3. Behalve bij de Nederlandsche bank, zal de inwisseling plaats hebben bij al de agenten der schatkist, welke voor de ingetrokken specien, bij ongenoegzaamheid hunner kassen, zullen afgevee bewijzen, betaalbaar vijf dagen na dato op de wijze bij artikel 2 vermeld, en zulks ten hunnen kantore of te Amsterdam bij de Nederlandsche bank, naar keuze door de belanghebbers bij de inwisseling der buiten koers gestelde specien te doen, en in het af te geven bewijs uit te drukken.

»Art. 4. Onze minister van financiën wordt gemachtigd, om de noodige maatregelen te nemen omtrent de inwisseling, bij de voorgaande artikelen bepaald, ook om die te doen bevorderen bij de kantoren der rijksontvangers van de belastingen, door overneming tot en met den 7den maart aanstaande, zooveel hunne kassen dit toelaten, van de bij dit besluit buiten koers gestelde specien.

— Bij besluit van den 15den dezer, heeft Zijne Majesté den minister van staet, W. A. baron Schimmelpennink van der Oije van de Poll, kanselier der Militaire Willem's orde en der orde van den Nederlandschen Leeuw, benoemd tot lid van de Eerste Kamer der Staten Generaal.

— Bij koninklijk besluit van den 9den februari 1846, no. 56, is aan den heer F. J. B. baron van der Capellen, op deszelfs verzoek, een eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van lid van het college van raaden en generaalmeesters der munt te Utrecht, en zulks onder dankbetuiging voor zijne langdurige en getrouwe diensten.

— De minister van financiën, als daartoe gemachtigd bij koninklijk besluit van den 14den februari 1846 (Staatsblad no. 7), in uitvoering van de wet van 18 december 1845 (Staatsblad no. 90), brengt, mits dere, ter algemeene kennis:

1o. dat van dinsdag den 3den tot zaterdag den 7den maart aanstaande ingesloten, bij de Nederlandsche bank, en bij de agenten van 's rijks schatkist, op de gewone kantoren, ter inwisseling kunnen worden aangeboden:

de heele en halve ducats of zilveren ridders, de rijkdaalders of stukken van twee gulden vijftig cents, met de halven en vierden derzelfde;

2o. dat de intrekking van de voorzeide munten zal plaats hebben tegen andere nog in omloop zijnde zilveren munten, of tegen muntbiljetten, volgens de wet van den 18den december 1845 (Staatsblad no. 90) daargesteld;

3o. dat, bij ongenoegzaamheid der kassen, door de agenten, zullen worden afgegeven bewijzen, betaalbaar vijf dagen na dato, als onder 2o. vermeld, en zulks ten hunnen kantore of te Amsterdam bij de Nederlandsche bank, naar de keuze door de belanghebbers bij de afgiften der specien te doen, en in het hun uit te reiken bewijs te vermelden;

4o. dat de ontvangers der belastingen de inwisseling zullen bevorderen, door overneming tot den 7den maart aanstaande van de buiten koers gestelde specien tegen andere, zooveel hunne kassen dit toelaten.

5o. dat, de bovengemelde munten met den 8sten maart aanstaande worden buiten omloop gesteld, en dien ten gevolge niet meer in betalingen voor de schatkist zullen aangenomen worden, noch door de ingezetenen zullen behoeven te worden aangenomen.

's Gravenhage, den 15den februari 1846. De minister voornoemd, van Hall.

's Hertogenbosch, 13 febr. Gisteren zijn alhier twee meisjes geankelijk opgebragt, beschuldigd van in eenigen tijd, het ongelooflijk getal van ruim 600 porsetten ontvreemd te hebben aan mevrouw S. alhier, voor welke zij werkzaam waren. Al die voorwerpen

waren in de bank van leening verpand. Men is nieuwsgierig, welk licht het aan te raagen onderzoek over deze zaak werpen zal.

† Eindhoven 24 febr. In de vergadering van het 3de kiesdistrict van Noord-Brabant hoofdplaats Hilvarenbeek, is, met 10 van de elf stemmen, tot lid der provinciale staten gekozen de heer J. J. van der Heijde, notaris te deze stede, en wel in plaats van den overleden heer J. Smits van Offen. Bevegens heeft hier veel genoegen verwekt.

Leeuwarden, 23 febr. Naar wij vernemen is er sprake, om ook de stad Harlingen met Koolgas te verlichten, hetgeen door denzelfden ingenieur als te Leeuwarden, namelijk, door den heer J. Bryan, zoude ten uitvoer gebragt worden, zoodra het stedselijk bestuur aldaar de noodige concessie zal verleend hebben.

Zwolle, 22 febr. Gisteren avond had alhier, in het Odeon, eené openbare vergadering plaats van de afdeling Zwolle van het Nederlandsh genootschap tot zedelijke verbetering der geoungenen. De wellevaarde heer ds. P. van der Grinten opende de vergadering met eéne gepaste toespraak, waarna de heer mr. W. J. van Greven een naauwkeurig verslag uitbragt. De heer mr. J. A. van Rooijen beklomt alstoen het sprekkersstoelte en hield eéne redevering, waarin de spreker de bestaande wetgeving en het toenemend pauperisme als hoofdoorzaken schetste van het bedroeven verschijsel, dat het aantal gevangenen in de laatste jaren aanmerkelijk is toegenomen. Nadat de heer staatsraad gouverneur der provincie Overijssel het bestuur zijnen dank had toegebragt voor het houden dezer vergadering, werd de feestelijke avond, door muziek verhuugd, op eéne waardige wijze besloten.

Zwolle, 24 febr. De behandeling der zaak tegen den heer K. van Hulst, als drukker en uitgever van den Politischen Snelwagen, zoude heden in appel voor het provinciaal gerechtshof van Overijssel dienen, vele nieuwsgierigen vervullen het auditorium, en toen de raadshier rapporteur de ter zake betrekkelijke stukken had voorgelazen, vroeg de heer mr. Boissevain, die ook nu als verdediger van den beklagde optrad, het woord, en ontwikkelde in eéne rede, die meer dan twee uren duurde, vier stellingen, waar op hij concludeerde tot nietig-verklaring van het door de arrondissement-regtbank ingesteld proces, wegens gebreken in de formaliteiten, en, aangezien daartuit zoude volgen, dat de tijd der rechtsvervolging (zijnde in deze 3 maanden) was verjaard, tot geheele vernietiging der procedure in eene.

De heer procureur-generaal nam daarop conclusie tot verworping van dit incident, als zijnde hoofdzakelijk dezelfde punten, welke reeds bij de vorige behandeling der zaak voor de arrondissement-regtbank behandeld waren, en rekwierde dus, dat niet de behandeling der zaak ten principale zoude worden voortgegaan. De heer Boissevain drong in eéne repliek zijne conclusie weder aan, waarna het hof zich verwijderde. Na eéne beraadslaging van circa een half uur, beval hetzelfde, dat met de behandeling ten principale zoude worden aangevangen, zullende de incidentele kwestie, bij het eind-afrast gelyktijdig behandeld worden en wel de debatten te openen op woensdag morgen aanstaande ten 10 ure. Hierop verklaarde de heer Boissevain dat hij van dit vonnis cassatie wilde vragen, waarop de heer president antwoordde, dat men op aanstaanden woensdag zoude vernemen of de aantekening dier cassatie had plaats gehad en daarna verdere uitspraak doen.

Piet, 23 febr. Heden heeft de arrondissement-regtbank alhier in eéne zeer merkwaardige zaak een belangrijk en uitvoerig gemotiveerd vonnis gegeven.

Wijlen H. F. T., te Baren, had bij onderhandsacten, van den 8sten juli 1844, voor eéne som van f 68,000 een aantal onroerende en roerende goederen aan zijnen bij hem inwoneenden neef A. B. T. verkocht, welke neef hij tevens bij testament tot zijnen universeelen erfgenaam had benoemd. Gemelde koopacte werd daags na het overlijden van den erflater in de daartoe bestemde registers overgeschreven en de universele erfgenaam vermeldde, bij de aangifte voor het regt van successie, slechts een actief van p. m. f 20,000.

Het bestuur der registratie enz. kwam tegen deze aangifte, als onvolledig, op; beweerde dat daarbij verzwegen waren de goederen, in bovengenoemde acte van koop en verkoop vermeld, en vorderde de beja-

ling van bijna 31 duizend gulden wegens regt en boete.

Deze vordering heeft de regtbank, overeenkomstig de in het breede ontwikkelde conclusie van den officier, mr. H. J. Dijkmeester, heden toegevozen, met de kosten, op grond v. dat gemelde overeenkomst van koop en verkoop blijkbaar was aangegaan tot bedriegelijke verkorting van de rechten van 's lands schatkist, en derhalve nietig was; en 2o. dat, al kon die overeenkomst als geldig beschouwd worden, dan nog de onderwerpelyke onroerende goederen, zoodra het overlijden van den erflater, nog niet geleverd zijnde, tot zijnen boedel behoorden en dus door den universeelen erfgenaam geërfd waren, zooda hij dezelve ten onrechte bij de aangifte had verzwegen.

Advertentien.

Houtverkoop.

Aan de gegadigden waerd, bij deze kennis gegeven, dat de VERKOOP van EIKEN- en IJPENBOOMEN, onder het oppersieders, enz., welke op den 20sten Februarij 1846, bij VAN DER KRINK, aan de Vos, in Militairen zoude plaats hebben, uit hoofde van het hooge water, voor eenen onbepaalden tijd is UITGESTELD.

Te Wageningen.

Verlangt men TE KOOP een HUIS met TUIN, liefst op de Hoogstraat. Gesloten brieven met prijs enz. adres franko, onder Letter Z. Z. bij den Boekhandelaar J. J. de GROOT aldaar.

Tegen 1o. Mei aanstaande:

En BOVENHUIS, voorzien van zeven KAMERS en ALKOE, behangen en geplafonds, benevens ZOLDER, KEUKEN, KELDER en vrije OPGANG aan het Binnen-Singel, bij de Rijnbarriere te Arnhem. — Te bevragen bij H. W. VAN RHEDEN aldaar.

Te Huur of te Koop:

En HEERENHUIS en TUIN, bevattende zeven KAMERS, KEUKEN, KELDER, ZOLDER en REUSE, zeer zwaar gestudeerd, aan den Velper Steenstraat, onder Arnhem. — Franco-adres bij den Notaris GODEFRROY aldaar.

HET FRAAIJE BIJART

QUEENREK

is, van heden af tot den 25den dezer, ter bevestiging gesteld in het WARREN VAN BERN,

op het Spui, onder de Luthersche Oude Kerk. De Ondergaakende maakt hiermede aan zijne geëerde Begünstigers en het fatsoenlijk Publiek bekend, dat, volgens zijn voorafgegaan voorloopig berigt, (Zie de Arnhemsche Courant van den 30den Januarij waerby staatsdelees) voorgezonden BIJART, versierd met zware zilveren Slangen, alom ten toon gesteld. Liefhebbers van kunstig bewerkte Bijarten worden hiermede uigenoodigd hetzelfde te komen bezichtigen als zijde door velen zijner Begünstigers hertoe aangezocht. Inmiddels is (na de bevestiging) het BIJART en TOEBEHOREN UIT DE HAND TE KOOP, waarvoor de verhoegende een jaar gegarandeerd wordt. Amsterdam, 17 Februarij 1846.

H. L. SLIJTER.

NB. Hetzelve is te bezichtigen van morgen ten 11 tot 1 namiddags 4 ure.

HET KUNSTWOORDENBOEK

Van wijlen den verdienstelijken P. WELAND wordt thans herdrukt; zal aanmerkelijk verbeterd, verbeterd en fraai uitgeveerd, (200 pagina's) en Keurige bewerkte volgens de laatste tijden. Intusschen bieden wij het publiek de gelegenheid aan, hierop bestellingen te doen bij hunne gewone Boekhandelaars tot den prijs van

VRIJ GULDEN,

mits voor of tot den EERSTEN APRIL aanstaande; zullende na dien tijd de prijs onherroepelyk

ZEVEN GULDEN zyn.

Dordrecht, den 13ten Februarij 1846. BRUSSE en VAN BRAM.

Waterloogte te Aardenhout.

Den 16 Febr. 5 Et 2 Path 2 Dufm: gew. Ogen. 21 D.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdruker.